

Zeewier maakt scoren op SDGs gemakkelijk

De hoogwaardige voedselproductie en iconische waterprojecten van ons land genieten mondiaal grote aanzien. Zeewierboerderijen vormen een nieuwe loot aan deze innovatiestam. De Sustainable Development Goals functioneren als verbindende factor voor alle uitdagingen.

Eerste gemechaniseerde zeewier-oogst 15 kilometer uit de kust van Scheveningen, mei 2017

Marlies Draisma werkt voor Stichting Noordzeeboerderij (NZBO); Gerrit van Doorn (gerrit.van.doorn@schuttelaar.nl) is senior-adviseur bij Schuttelaar & Partners.

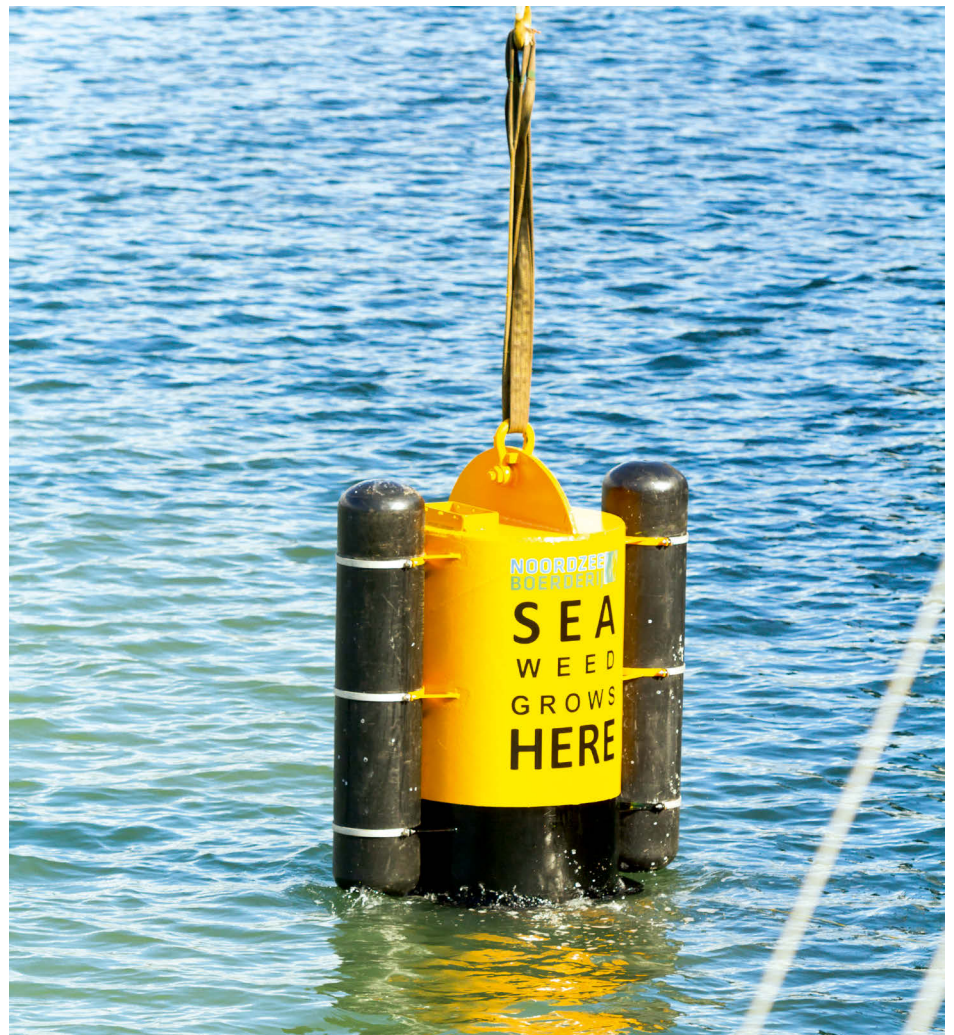
Foto: Stichting Noordzeeboerderij

De zee biedt ons de toekomst. Of het nu gaat om energie, voedselvoorziening, grondstoffen, gezondheid of leefruimte, meer en meer realiseren wij ons dat de antwoorden op deze grote vraagstukken van zee komen. In Nederland zijn veel bedrijven, kennisinstellingen en overheden dagelijks bezig met het verkennen van de mogelijkheden van de zee. In heel wat gevallen blijkt dat deze 'zeeverkenners' geen goed zicht hebben op wat andere innovatieve partijen aan het doen zijn. Om deze kansen juist wel te benutten, zijn de SDGs ideaal. De zeventien VN-doelen bieden de mogelijkheid om aanpalende gebieden met elkaar te verbinden.

SDG-lens

Zeewier staat aan de basis van een veelbelovende, groenblauwe sector. Het zilte gewas is niet alleen duurzaam, voedzaam en gezond, maar kan ook nieuw elan bieden aan de Nederlandse economie. In de eerste plaats kan zeewierteelt goed van de grond komen in beschutte gebieden zoals de Wadden en de Oosterschelde. Daarnaast gaan zeewierboerderijen uitstekend samen met bestaande functies op de Noordzee, denk aan windmolenparken, kustverdediging, visserij en natuuropbouw. Bijzonder is dat zeewier geteeld kan worden zonder gebruik te hoeven maken van land, zoetwater en meststoffen. Het is geschikt als voedsel voor mens en dier en als groene grondstof voor farma, chemie en energie.

Omdat zeewier dermate veelzijdig is, biedt het ook tal van mogelijkheden om er met de SDG-lens naar te kijken. De teelt raakt ook direct SDG 15 - leven op land, aangezien de teelt onze landbouwgrond ontlast. Daarnaast zijn zeewiervelden kraamkamers

voor jonge vissen en schaaldieren, zoals bedoeld in SDG 14. Ook zijn er directe relaties met SDGs 2 (geen honger) en 6 (schoon water en sanitair).

Duurzaam medegebruik

Maar er zijn meer relaties met de SDGs. De grootschalige zeewierteelt stelt ook eisen om op een verantwoorde manier om te gaan met de zee. De grootschalige teelt van zeewier geeft onderzoekers, startups en de vissector de mogelijkheid een nieuw evenwicht te creëren: door de teelt van zeewier te combineren met duurzame energieopwekking, via windmolens, getijde-energie en recent ook zonne-energie, wordt direct meegewerkt aan het realiseren van SDG 7 - betaalbare en schone energie. Door een deel van eiwitproductie op zee te laten ontstaan, is minder methaanuitstoot en minder

mestproductie op het land nodig. Ook zet zeewier CO₂ om in biomassa en zuurstof. Dit proces helpt bovendien de verzuring van de oceanen tegen te gaan. Daarmee realiseert Nederland tevens gemakkelijker de doelen die gesteld worden in SDG 13- klimaatactie.

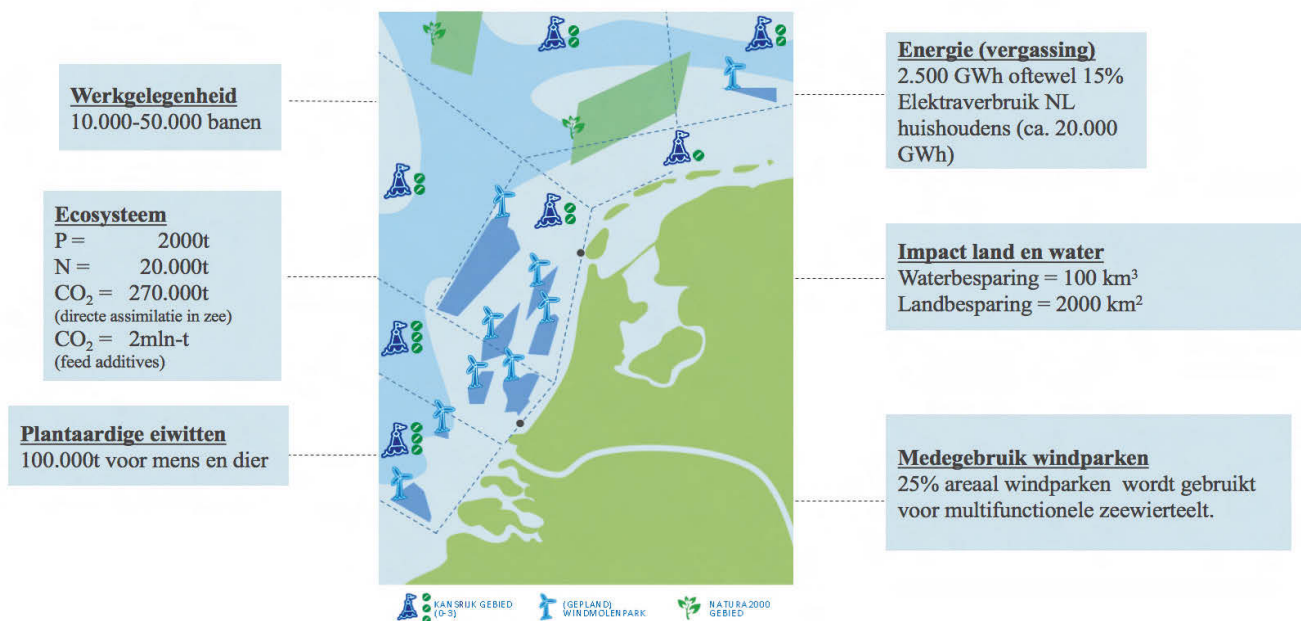

Verbinden en versnellen

De Stichting Noordzeeboerderij (NZB) is bedoeld om waarde te creëren en voor economisch en ecologisch evenwicht te zorgen. De stichting, actief sinds 2014, is een non-profit organisatie met als doel het verbinden en versnellen van de zeewiersector in Nederland. Bedrijven verbinden is vanaf het begin onderdeel geweest van het bouwen aan een nieuwe sector. Juist deze insteek is een uitstekende aanleiding om partnerships te realiseren en

Perspectief voor Nederland in >2030

500km² - 25% windparken - 1mln ton-d zeewier

Figuur 1. Voorzichtige inschatting van de impact van zeewierteelt in 2030. Bron: Stichting NZB, gebaseerd op een figuur (2016) van de WorldBankGroup

daarmee alle SDGs integraal en inclusief te realiseren: SDG 17. Om die meerwaarde te realiseren en te oogsten, zijn inmiddels twee concrete initiatieven ontwikkeld: het Zeewierplatform en de Proefboerderij.

Zeewierplatform

Het Zeewierplatform is in 2014 gestart om kennis te delen en samenwerking te stimuleren binnen de zeewierketen. Samen met inmiddels meer dan 70 bedrijven, kennisinstellingen en overheden worden stappen gezet om de zeewierketen in Nederland tot bloei te laten komen. Het platform is een waardevol netwerk. Ieder onderdeel van de commerciële keten is aanwezig, evenals kennis- en overheidsinstellingen. Ook behartigt de stichting de belangen van de toekomstige zeewiersector.

Proefboerderij Scheveningen

Het tweede initiatief, de Proefboerderij

Scheveningen, wordt ingezet voor pilots, opschaling en onderzoek naar multifunctionele concepten rondom:

- Teelt van zeewier, schelpdieren en andere flora en fauna;
- Ecologie en biodiversiteit;
- Duurzaam medegebruik van windparken op zee.

Impact

De gemeente Den Haag hecht groot belang aan de uitkomsten Proefboerderij Scheveningen (64 ha), 15 km voor de kust van Scheveningen. De proeftuin biedt de mogelijkheid om de druk op de stad te verlichten. Succesvolle innovaties kunnen bijvoorbeeld worden ingezet door ondernemers die vanuit Scheveningen opereren. Zo komt er meer bedrijfseconomische diversiteit in de haven, die het nu vooral moet hebben van recreatie, visserij en maritieme dienstverlening. De proefboerderij en alle ontwikkelingen op zee dragen bij tot een leefbare en duurzame stad,

SDG 11. Ook de werkgelegenheid profiteert van deze nieuwe bedrijfstak: SDG 8 – eerlijk werk en economische groei. Figuur 1 brengt de impact in beeld.

Balans

Gezien de potentie van de zee, dienen we hier zuinig mee om te springen. De SDGs helpen om integraal en inclusief naar de kansen te kijken en initiatieven in balans te ontwikkelen.

Marlies Draisma en Gerrit van Doorn

Drijvende zonnecentrale

De komende drie jaar realiseren zes Nederlandse bedrijven en kennisinstellingen een drijvende zonnecentrale bij Proefboerderij Scheveningen. De centrale krijgt een oppervlakte van 2.500 vierkante meter. Het consortium bestaat uit ECN, TNO, MARIN, TAQA en Oceans of Energy. Daarnaast voert Universiteit Utrecht samen met Oceans of Energy een onderzoek uit naar de elektriciteitsproductie van een eerste prototype op zee. In de toekomst liggen er kansen voor drijvende zonnecentrales tussen windmolens op de Noordzee.